

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 22. 5. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0109/SO/2024

Programová služba: RTVS 24

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo autorizácie vysielania: AT/24

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 1 zloženom z predsedníčky senátu doc. PhDr. Anikó Dušíkovej, CSc. a členov senátu Ivana Bindasa a PhDr. Marty Danielovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnety na preverenie evidované pod č. 0109/SO/2024 smerujúce voči vysielaniu programovej služby RTVS 24 vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnety na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnené**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľov podnetov na preverenie o výsledku preverenia podnetov.

T: 3. 6. 2024

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 22. 5. 2024

Podnet na preverenie č. 0109/SO/2024 zaevidovaný dňa 18. a 28. 3. 2024
Podávateľ: fyzická osoba (2)
Predmet podnetu: Komentáre dňa
Deň a čas vysielania: 12. a 13. 3. 2024 o cca 20:20 hod.

Programová služba: RTVS 24
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska
Číslo autorizácie: AT/24

Dátum: 15. 5. 2024

OBSAH PODNETU:

1) „Podľa môjho názoru spravodajské a publicistické relácie týkajúce sa návrhu zákona o STaR nie sú objektívne a vyvážené.

1. V žiadnej relácii či už v rozhlase alebo televízii ani raz nezaznelo upozornenie, že vo veci, o ktorej informuje, je v konflikte záujmov.

2. Rozhlas i televízia RTVS väčšinou uvádza len argumenty proti návrhu zákona, čo v spojení s bodom 1 je demagogické a vyznieva ako snaha zavádzať poslucháčov a divákov.

3. V diskusných diskusiách, napríklad v reláciách Komentáre na stanici :24 12. a 13. marca boli pozvaní len hostia, ktorí prezentovali len jednostranné názory. Vysvetlenie moderátora Šurana v relácii 12. marca, že pozývali jedného účastníka z opačného tábora, ktorý odmietol s argumentom, že príde do relácie Čo ďalej s RTVS, nie je dôvodom na vzdanie sa snahy o objektivitu diskusie. Moderátorka Šebová sa 13. marca už ani nepokúšala zdôvodniť nevyváženosť účastníkov vysielania.

4. Svojim prístupom k vysielaniu informácií o tomto probléme sa podľa môjho názoru RTVS zapojila do politického boja, čo je v rozpore so zákonom o RTVS.“

2) „Vo viacerých spravodajských a publicistických reláciách RTVS, vysielací čas ktorých je majetkom všetkých daňových poplatníkov a v širšom zmysle občanov SR, vzhľadom na nové financovanie RTVS, boli zverejnené stanoviská, hlavne generálneho riaditeľa RTVS a jeho podporovateľov, bez vyjadrenia kompetentného stanoviska predkladateľa nového zákona o RTVS/STaR zo strany zákonného predkladateľa - t.j. Ministerstvo kultúry SR, respektíve vlády SR...“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 8

Komunikáty

„(4) Aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.“

§ 25

Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

„Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektivnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

V podnetoch boli uvedené výhrady voči programu *Komentáre dňa* z dní 12. a 13. 3. 2024, podľa podávateľov programy neboli objektívne a vyvážené, a hostia v nich prezentovali jednostranné názory.

Komentáre dňa 12. 3. 2024 o cca 20:20 hod.

Program pozostával z moderátorských vstupov, redaktorských vstupov a rozhovorov s hosťami na aktuálnu tému, ktorou bola zmena zákona o RTVS. Sme toho názoru, že program naplňal podmienky aktuálnej publicistiky podľa § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z., a v tomto zmysle ako aj na základe výhrad podávateľa ho budeme posudzovať podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.: „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektivnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Moderátor programu na úvod informoval divákov, že hosťami programu pôvodne mali byť predseda výboru Národnej rady pre kultúru a médiá Roman Michelko zo SNS a podpredsedníčka výboru Zora Jaurová z Progresívneho Slovenska, ktorí však budú hosťami v inom, mimoriadnom špeciálnom programe o budúcnosti RTVS. Následne moderátor stručne zhrnul kľúčové zmeny, ktoré by mal priniesť zákon o RTVS, nasledovali v zostrihaných záberoch názory politikov na danú tému: A. Danko (predseda SNS), M. Šimkovičová (ministerka kultúry, nominantka SNS), R. Michelko (predseda výboru NR SR pre kultúru a médiá, SNS), T. Drucker (minister školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, Hlas-SD), M. Šimečka (podpredseda NR SR, predseda hnutia, PS), R. Parák (tím líder strany SaS pre kultúru), J. Hajko (podpredseda výboru NR SR pre hospodárske záležitosti, KDH). K zmene zákona sa vyjadril aj generálny riaditeľ RTVS Ľ. Machaj.

V ďalšej časti programu nasledovala diskusia, v rámci ktorej vystupovali hostia z mediálnej oblasti, ktorí sa vyjadrovali k návrhu zákona a analyzovali problém nezávislosti verejnoprávných médií. Hosťami boli: J. Lőrincz. Publicista, bývalý novinár a diplomat, bývalý predseda Tlačovej rady SR (2012 – 2015). Začínal ešte počas vysokoškolského štúdia v redakcii spravodajstva voľakedajšieho Československého rozhlasu na Slovensku a neskôr pôsobil v Pravde (do roku 2002). V rokoch 2002-2005 pôsobil na Ministerstve zahraničných vecí SR¹.

K. Lovaš. Inštitút komunikač. štúdií a žurnalistiky, FSV UK. Bol politickým reportérom a moderátorom Rádia Twist. V roku 1996 získal cenu Literárneho fondu ako spoluautor relácie Žurnál. V roku 1999 bol spravodajcom vo vojnovnej Juhoslávii. V roku 2009 absolvoval Katolícku teologickú fakultu Karlovej univerzity v Prahe. Na Filozofickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku absolvoval postgraduálne štúdiá z Teórie a dejín žurnalistiky. Od roku 2016 sa venuje tiež vysokoškolskej pedagogickej činnosti so zameraním na rozhlasovú žurnalistiku. Miestom jeho akademického pôsobenia je Univerzita Karlova. Pravidelné rozhlasové zamyslenia Karola Lovaša uvádzal prvý okruh RTVS – Rádio Slovensko.² P. Szalai. Vedúci kancelárie pre EÚ a Balkán v organizácii Reportéri bez hraníc. Pracoval ako novinár v denníku SME a pre mediálnu sieť EURACTIV.³

M. Urbániková. Odborná asistentka na Katedre mediálnych štúdií a žurnalistiky na Masarykovej univerzite v Brne. V rokoch 2022 – 2024 pracovala na projekte Re-konceptualizácie role českých verejnoprávných médií: očakávaní, výzvy a príležitosti (Projekt GAČR; hlavná řešitelka).⁴

Dramaturgia programu, výber tém, skladba hostí diskusných programov ako aj výber moderátora spadajú plne do kompetencie vysielateľa a vedenia redakčného tímu v zmysle § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z., podľa ktorého vysielateľ vysiela programy slobodne a nezávisle. Rada v rámci svojej rozhodovacej praxe rešpektuje danú kompetenciu vysielateľa, do výberu hostí relácie a moderátora nezasahuje. Kompetenciou Rady v medziach zákona č. 264/2022 Z. z. a samotného ustanovenia § 25 písm. b) nie je hodnotiť výber, erudovanosť a kvalitu práce moderátora programu, ak táto neovplyvnila objektivitu a nestrannosť podávaných informácií.

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.

¹https://www.tasrtv.sk/live/2645?search_relacia=svet-tu-a-teraz&video_name=150104-002-003_svet_tat_20150121mp454bfc00a06361d13564d11fb, https://novinarskacena.sk/media/content/files/CV_lorincz_OSF_marec2015.pdf

² https://sk.wikipedia.org/wiki/Karol_Lova%C5%A1

³ <https://sk.linkedin.com/in/pavolszalai>

⁴ <https://www.muni.cz/lide/182258-marina-urbanikova/zivotopis>

Domnievame sa, že v programe dostali priestor všetky strany názorového spektra. Odznali názory politikov vládnej koalície, ktorí zmenu zákona o RTVS navrhli, politikov opozície, ktorí ju kritizujú, generálneho riaditeľa RTVS, a aj názory odborníkov z oblasti médií.

Rozhovor s hosťami programu bol diskusiou odborného charakteru, v ktorej zaznievali odborné argumenty stanoviská. V tomto kontexte je podľa nás potrebné vnímať aj ich kritiku navrhovaného zákona. Zároveň za podstatné z hľadiska objektivity považujeme fakt, že v programe v úvodnom zostrihu boli sprostredkované názory predkladateľov, či zástancov novely zákona o RTVS.

Ďalším dôležitým prvkom ovplyvňujúcim objektivitu programu môže byť aj výkon moderátora. Podľa nášho názoru moderátor moderoval program nezaújato, bez priklonenia sa k nejakej názorovej strane. Hostom kládol vecné otázky týkajúce sa témy. Spôsob vedenia diskusie tak považujeme za korektný a otázky moderátora za relevantné. V niektorých prípadoch sa moderátor vyjadroval aj relatívne kriticky k aktuálne platnému zákonu, s pochybnosťami k názorom hostí, prezentoval aj názory vlády, ktorá chce zákon o RTVS meniť, napr.:

Moderátor: „*Ministerstvo kultúry predložilo na skrátené pripomienkovanie nový zákon. Pozrime sa teraz na kľúčové zmeny, ktoré chce súčasná vláda zaviesť. Inštitúcia sa premenuje na Slovenskú televíziu a rozhlas. Schválením zákona skončí aj súčasné vedenie. Generálny riaditeľ Ľuboš Machaj bol zvolený do funkcie v roku 2022 a riadne funkčné obdobie by mu malo trvať až do roku 2027. Nového generálneho riaditeľa už viac nemá voliť parlament, ale rada. Počet jej členov sa zníži zo súčasných 9 na 7, z nich 4 zvolí parlament a zvyšných 3 určí priamo ministerstvo kultúry a financií. Rada bude môcť generálneho riaditeľa odvolať aj bez udania dôvodu. Vzniknúť má aj nová Programová rada, ktorá bude posudzovať a kontrolovať program. Podľa akých kritérií rada vznikne, zatiaľ nie je jasné. Nový zákon počíta aj s opätovným zavedením zmluvy so štátom, ktorou sa dopĺňa financovanie telerozhlasu.“*

Moderátor: „*Postavenie RTVS sa ale mení už veľmi dlho. Už predchádzajúca vláda zmenila zásadnú vec, a to je financovanie. Nie je niekde tam základ toho, že dnes tu riešime práve tento problém?“*

Moderátor: „*Pán Lovaš, vy sledujete aj slovenské médiá, učíte na katedre mladých žurnalistov na Univerzite Komenského v Prahe. Je možné povedať, že Slovenská televízia spĺňa tie kritériá verejnoprávnosti tak, ako sú známe v celej Európe, a možno povedať, že RTVS je verejnoprávne médium so všetkým? Alebo sú tu nejaké veci, ktoré by bolo možné kritizovať?“*

Moderátor: „*Pán Lovaš, na druhej strane čo by mala urobiť vláda, aby, ak má pocit, že má malý prístup do verejnoprávneho média, aby mala väčšiu možnosť informovať, povedzme, obyvateľov Slovenska o svojich rozhodnutiach. Ako by mala postupovať, aby to bolo na európskej normálnej úrovni?“*

Uvedená téma bola podľa nášho názoru v predmetnom programe spracovaná dostatočne a objektívne. Výber hostí považujeme vzhľadom k tematickému zameraniu programu za relevantný. Prácu moderátora hodnotíme ako štandardnú. Svojim hosťom kládol vecné otázky. V úvodnom zostrihu odznali aj vyjadrenia ministerky kultúry a predsedu výboru NR SR pre kultúru a médiá, ktorí reprezentovali inú názorovú stranu, preto si nemyslíme, že by vysielateľ divákovi v predmetnom diskusnom príspevku podsúval jednostranné informácie. To, že hostia našli zhodu pri pohľade na otázku verejnoprávnosti médií nie je podľa nášho názoru v rozpore s objektivitou relácie.

V programe sme nezaznamenali také nedostatky, ktoré by zakladali podozrenie pre možné porušenie ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

Komentáre dňa 13. 3. 2024 o cca 20:20 hod.

Program pozostával z moderátorských vstupov, redaktorských vstupov a rozhovorov s hosťami na aktuálnu tému, ktorou bola zmena zákona o RTVS. Sme toho názoru, že program naplňal podmienky aktuálnej publicistiky podľa § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z., a v tomto zmysle ako aj na základe výhrad podávateľa ho budeme posudzovať podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.: „*Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona,*

regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Moderátorka v úvodnej časti programu predstavila divákovi prvú tému programu, ktorou bola chystaná novela zákona o RTVS. V ďalšej časti programu nasledovala analýza druhej témy, ktorou bolo rušenie pediatrických pohotovostí.

V úvodnej časti programu moderátorka uviedla divákov do problematiky zmeny zákona o RTVS. Nasledovali zoznamy názorov politikov na danú tému: E. Tomáš (/Hlas-SD/ minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR), R. Takáč (/Smer-SD/ minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR), T. Taraba (/SNS/ minister životného prostredia SR), a odzneli aj vyjadrenia bývalého predsedu Rady STV M. Kollára, generálneho riaditeľa RTVS Ľ. Machaja a analytika I. Godárskeho (MEMO '98).

V ďalšej časti programu vystupovali hostia, ktorí sa vyjadrovali k návrhu zákona a analyzovali problém zmeny zákona o RTVS. Hostiami boli:

P. Múdry. Novinár a publicista. Po novembri 1989 pracoval pre TASR, viedol anglickú redakciu, neskôr bol členom vedenia agentúry. Pôsobil aj ako novinár na voľnej nohe, bol korešpondentom rakúskej tlačovej agentúry APA a spolu s ďalšími novinármi pripravoval založenie prvej súkromnej komerčnej tlačovej agentúry SITA. Je člen Medzinárodného tlačového inštitútu (IPI).⁵

T. Kamenec. Advokát v PAUL Q. Špecializuje sa najmä na oblasť duševného vlastníctva, médiá a sporovú agendu. Nezávislé ratingové spoločnosti hodnotiace svetové a európske právne firmy ho pravidelne zaraďujú medzi top právnikov na Slovensku.⁶

V záverečnej časti programu bol odvysielaný rozhovor spravodajcu RTVS s eurokomisárkou pre hodnoty a transparentnosť Věrou Jourovou. Oblasť činnosti, ktorou sa eurokomisárka zaoberá je okrem iného aj odhaľovanie rizík ohrozujúcich pluralitu médií.⁷

Dramaturgia programu, výber tém, skladba hostí diskusných programov ako aj výber moderátora spadajú plne do kompetencie vysielateľa a vedenia redakčného tímu v zmysle § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z., podľa ktorého vysielateľ vysiela programy slobodne a nezávisle. Rada v rámci svojej rozhodovacej praxe rešpektuje danú kompetenciu vysielateľa, do výberu hostí relácie a moderátora nezasahuje. Kompetenciou Rady v medziach zákona č. 264/2022 Z. z. a samotného ustanovenia § 25 písm. b) nie je hodnotiť výber, erudovanosť a kvalitu práce moderátora programu, ak táto neovplyvnila objektivitu a nestrannosť podávaných informácií.

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.

Domnievame sa, že v programe dostali priestor všetky strany názorového spektra. Odzneli názory politikov vládnej koalície, ktorí zmenu zákona o RTVS navrhli, politikov opozície, ktorí ju kritizujú, generálneho riaditeľa RTVS, a aj názory nezávislých odborníkov z oblasti médií.

Rozhovor s hostiami programu bol diskusiou odborného charakteru, v ktorej zaznievali odborné argumenty stanoviská. P. Múdry sa vyjadroval predovšetkým ako dlhoročný novinár, T. Kamenec najmä z hľadiska svojej právnej praxe v oblasti médií. V tomto kontexte je podľa nás potrebné vnímať aj ich kritiku navrhovaného zákona. Zároveň za podstatné z hľadiska objektivity považujeme fakt,

⁵ <https://www.osobnosti.sk/osobnost/pavol-mudry-1132>

⁶ <https://www.paulqlaw.com/pravnik/tomas-kamenec-4>

⁷ https://commissioners.ec.europa.eu/vera-jourova_cs

že v programe v úvodnom zostrihu boli sprostredkované názory predkladateľov, či zástancov novely zákona o RTVS.

Ďalším dôležitým prvkom pri hodnotení objektivity programu môže byť aj výkon moderátorky. Podľa nášho názoru moderovala program nezaujato, bez priklonenia sa k nejakej názorovej strane. Hostom kládla vecné otázky týkajúce sa témy. Spôsob vedenia diskusie považujeme za korektný a otázky moderátorky za relevantné. Hostom kládla vecné otázky týkajúce sa témy, bola kritická aj k bývalým vládam a ich vzťahu k RTVS a prezentovala aj názory vlády, ktorá chce zákon o RTVS meniť.

Uvedená téma bola podľa nášho názoru v predmetnom programe spracovaná dostatočne a objektívne. Výber hostí považujeme vzhľadom k tematickému zameraniu programu za relevantný. Prácu moderátorky hodnotíme ako štandardnú. Svojim hostom kládla vecné otázky. V úvodnom zostrihu odzneli aj vyjadrenia vládnych politikov, ktorí reprezentovali inú názorovú stranu, preto si nemyslíme, že by vysielateľ divákovi v predmetnom diskusnom príspevku podsúval jednostranné informácie. To, že hostia našli zhodu pri pohľade na zmenu zákona o RTVS nie je podľa nášho názoru v rozpore s objektivitou relácie.

V programe sme nezaznamenali také nedostatky, ktoré by zakladali podozrenie pre možné porušenie ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

Čo sa týka námietky uvedenej v jednom z podnetov, že RTVS v relácii neupozornila, že je v konflikte záujmov, konštatujeme, že zákon č. 264/2022 Z. z. vysielateľovi neukladá povinnosť informovať diváka o možnom konflikte záujmov pri odvysielaní tém, ktoré sa ho bezprostredne dotýkajú. Rada dohliada na dodržiavanie povinností vysielateľa podľa zákona č. 264/2022 Z. z., v prípade monitorovanej relácie to boli ustanovenia vzťahujúce sa k objektívnemu informovaniu.

Podnet sa týkal aj možného porušenia zákona o RTVS. Rada však nie je orgánom dohliadajúcim na dodržiavanie zákona č. 532/2010 Z. z., dané kompetencie má Rada RTVS.

* * *

ZÁVER:

Na základe analýzy sa domnievame, že v monitorovanom vysielaní televíznej programovej služby RTVS 24 v programe *Komentáre dňa* odvysielaného v dňoch 12. a 13. 3. 2024 o cca 20:20 hod. **nedošlo k porušeniu § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnety na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnené**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0109/SO/2024)

Monitorované vysielanie: Komentáre dňa

Deň vysielania: 12. 3. 2024

Čas vysielania: cca 20:20 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu o cca:

20:15 – Program *Počasie*.

20:18 – Upútavky.

20:20 – Začiatok programu *Komentáre dňa*. Záber na moderátora v štúdiu. V spodnej časti obrazovky bol zobrazený text „Nový zákon o Slovenskej televízii a rozhlase“.

Moderátor: *Dobry večer, sledujete Komentáre dňa. Dnes o jedinej téme, budúcnosti našej verejnoprávnej inštitúcie. Hostami dnešného vydania mali byť predseda výboru Národnej rady pre kultúru a médiá Roman Michelko z SNS a podpredsedníčka výboru Zoja, Zora Jaurová z Progresívneho Slovenska. Obaja ale prijali pozvanie do mimoriadneho štvrtkového špeciálu o budúcnosti RTVS. Rozhlas a televízia Slovenska v podobe ako funguje posledných 13 rokov zrejme skončí.*

V pozadí sa na monitore objavili zábery na budovy RTVS.

Moderátor: *Ministerstvo kultúry predložilo na skrátene pripomienkovanie nový zákon. Pozrime sa teraz na kľúčové zmeny, ktoré chce súčasná vláda zaviesť. Inštitúcia sa premenuje na Slovenskú televíziu a rozhlas. Schválením zákona skončí aj súčasné vedenie. Generálny riaditeľ Ľuboš Machaj bol zvolený do funkcie v roku 2022 a riadne funkčné obdobie by mu malo trvať až do roku 2027. Nového generálneho riaditeľa už viac nemá voliť parlament, ale rada. Počet jej členov sa zníži zo súčasných 9 na 7, z nich 4 zvolí parlament a zvyšných 3 určí priamo ministerstvo kultúry a financií. Rada bude môcť generálneho riaditeľa odvolať aj bez udania dôvodu. Vzniknúť má aj nová Programová rada, ktorá bude posudzovať a kontrolovať program. Podľa akých kritérií rada vznikne, zatiaľ nie je jasné. Nový zákon počíta aj s opätovným zavedením zmluvy so štátom, ktorou sa dopĺňa financovanie telerozhlasu.*

Zábery na poslancov.

Redaktor: *9. október 2023. Ešte ani nezaschol atrament na dekrétoch o zvolení do Národnej rady a predseda SNS už hovoril o zmenách v RTVS.*

Záber na A. Danku na monitore.

A. Danko: *Toto zmeníme, toto nie, a to si ... (nezrozumiteľné).*

Záber na M. Šimkovičovú a Ľ. Machaju. Potom zábery na RTVS.

Redaktor: *Ani nie pol roka od volieb je predstava koalícieho trojlístka o verejnoprávnej inštitúcii na svete. Nový zákon prichádza napriek tomu, že diváci kontinuálne označujú televízne spravodajstvo RTVS za najobjektívnejšie na Slovensku. Koncom februára to už bolo sedemnásť krát.*

Záber na redaktora v štúdiu.

Redaktor: *Ministerka kultúry síce hovorí o výhradách voči RTVS, o aké konkrétne ide, sme sa zatiaľ nedozvedeli. Rovnako nechcela komentovať ani nový zákon.*

Záber na M. Šimkovičovú.

M. Šimkovičová: *Už som to teraz povedala.*

Novinár: *Asi tie, tie náležitosti zákona poznáte, čiže mohli by ste ho aspoň teraz okomentovať.*

M. Šimkovičová (ministerka kultúry, nominantka SNS): *Áno, ideme v súlade s európskou.*

Záber na Ľ. Machaju, potom na M. Šimkovičovú.

Ľ. Machaj (generálny riaditeľ RTVS): *Som presvedčený, že zmeny, ktoré zákonodarca navrhuje, sú jasne účelové a najmä sú zásahom v rozpore s princípmi Európskej ochrany verejnoprávných médií, ako ich deklarujú medzinárodné právne normy. Zákon má podľa mňa jediný cieľ, zmocniť sa nezávislého verejnoprávneho média a podriadiť ho vládnej moci.*

Zábery na RTVS, neskôr zábery na R. Fica s R. Kaliňákom.

Redaktor: *Zákon je síce v pripomienkovaní, no podľa informácií RTVS o novej podobe Telerozhlasu zatiaľ lídri vládnucej väčšiny nediskutovali na koalíčnej rade.*

Záber na R. Michelka, neskôr na Ľ. Machaja a M. Šimkovičovú.

R. Michelko (predseda výboru NR SR pre kultúru a médiá /SNS/): *Ja som vždy bol za to, aby manažment volili Rady a nie plénum, lebo vtedy je to najviac spolitizované. Začína pripomienkové konanie, nevylučujem možnosti nejakých miernych obmien.*

Záber na T. Druckera.

T. Drucker (minister školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR /Hlas-SD/): *Ja som videl, že to bolo v medzirezortnom pripomienkovom konaní, ale neboznámil som sa zatiaľ s tým textom zákona iba to, čo som si prečítal zatiaľ z médií.*

Záber na facebookovú stránku SMER-SD.

Mužský hlas: *Keď prejde nový zákon, RTVS konečne prestane byť hlásnou trúbou progresivizmu a militarizmu.*

Záber na M. Šimečku a Z. Jaurovú, neskôr na RTVS.

M. Šimečka (podpredseda NR SR, predseda hnutia /PS/): *O čo v skutočnosti vláde ide v tomto zákone, je vytvoriť vlastnú propagandistickú štátnu televíziu. Vytvoriť médium, ktoré bude servilne pomáhať tejto vláde, kde budú pretláčané proruské naratívy.*

Zábery na RTVS, neskôr na M. Šimečku a B. Gröhlinga, M. Šimkovičovú, R. Fica.

Redaktor: *Ovládnutie, cenzúra, v budúcnosti hlásna trúba vlády, takto hodnotí opozícia zákon z dielne rezortu kultúry. Poslanci preto zbierajú podpisy pod hromadnú pripomienku, v hre sú aj ďalšie kroky.*

Záber na R. Paráka, neskôr na M. Šimkovičovú.

R. Parák (tím líder strany SaS pre kultúru): *O takejto hromadnej pripomienke je povinná ministerka alebo ministerstvo rokovať v rozporovom konaní. Jednoznačne sa budeme obracať na Európsku komisiu, pretože myslím si, že to jedna z mála pák, ktoré na túto vládnu garnitúru ešte možno budú fungovať.*

Záber na J. Hajka, neskôr záber na poslancov v parlamente.

J. Hajko (podpredseda výboru NR SR pre hospodárske záležitosti /KDH/): *Budeme všetkými prostriedkami sa snažiť, aby sa takýto zákon neprijal. Hovorím všetkými prostriedkami, a tá prvá možnosť je, že pôjde tento návrh zákona cez parlament a tým pádom sa nám podarí nejakým spôsobom tento zákon v parlamente zablockovať.*

Záber na Ľ. Machaja.

Ľ. Machaj (generálny riaditeľ RTVS): *My pripravujeme s celým tímom našich odborníkov v oblasti legislatívnej, hlavne mediálneho práva, pripomienky, aby sme zabezpečili nejakým spôsobom odozvu na tento zákon.*

Zábery na RTVS.

Redaktor: *Redakcia a Ivan Tománek, RTVS.*

Zábery zo štúdia s moderátorom a hosťom.

Moderátor: *O budúcnosti Rozhlasu a televízie na Slovensku sa dnes večer budeme rozprávať s našimi hosťami. Prvým z nich je publicista Július Lőrincz, vitajte v štúdiu.*

J. Lőrincz: *Ďakujem, dobrý večer.*

Moderátor: *Predpokladám, že ste čítali ten nový návrh zákona a máte informácie, čo ministerstvo kultúry navrhuje. Aký je váš základný komentár k tomu, čo ste si, čo ste sa dozvedeli?*

J. Lőrincz: *Takže je to, je to taká cesta, k tomu starší, príslušníci starších generácií sa pamätajú, existovali závodné rozhlas, takže ja si myslím, že to je taký nejaký závodný rozhlas vlády alebo vládnej koalície. Je to v 21. storočí v jednom európskom štáte, je to nie celkom normálne.*

Moderátor: *Prečo si to myslíte, že závodný rozhlas alebo závodná trúba nejakej, nejakej vlády. Z čoho vychádzate?*

J. Lőrincz: *Viete, už vy ste hovorili o tom v úvode, že tá Programová rada, ako sa bude voliť riaditeľ a podobne, čiže tam je veľká prevaha, v jednom prípade, ktorá je, 3 nominanti ministerstva, 4 nominanti parlamentu, to je, to nie je pluralita, to nie je demokracia, viete, a to je. Pozrite sa, my sme, začiatkom 90. rokov boli tiež také pokusy vytvoriť takú nejakú mediálnu radu, pán Mečiar mal túto tendenciu, a priatelia zo s, kolegovia novinári, ktorí boli takto aktívni aj v Slovenskom syndikáte novinárov, tí išli*

vytvoriť, áno, jednu tlačovú radu, Tlačovú radu Slovenskej republiky, ale ktorá by mala na starosti, alebo by riešila, problémy etiky novinárskej, bol by to nejaký samo, a aj to vzniklo, ako samoregulačný orgán, ale tam, tam sa vyhýbali tomu, ak chceli zachovať nezávislosť, tak aby to bolo volené parlamentom. Tým bola, jej právomoci toho, tej rady, boli síce obmedzené, že nemohol ukladať pokuty a také, také veci, ale, ale bol skutočne nezávislý. Boli tam nejakí právnici, predstavitelia nejakých inštitúcií, jeden čas tam bol aj profesor z Katolíckej univerzity.

Moderátor: Čiže tá rada bola nezávislá.

J. Lőrincz: Nezávislá bola. Zachovala si, dodnes si zachovala nezávislosť.

Moderátor: Na linke je s nami aj Karol Lovaš z Inštitútu komunikačných štúdií a žurnalistiky Karlovej univerzity v Prahe. Dobrý večer.

K. Lovaš (Inštitút komunikač. štúdií a žurnalistiky, FSV UK): Dobrý večer.

Moderátor: Pán Lovaš, ako hodnotíte snahu slovenského ministerstva kultúry o zmenu podmienok fungovania verejnoprávnej televízie a rozhlasu?

Zábery na RTVS.

K. Lovaš: V tej predkladanej, zatiaľ pracovnej podobe, je to podľa mňa veľmi nešťastný návrh, ktorý ublíži, ublíži imidžu Slovenska, nielen RTVS. Myslím si, že značka, každá značka sa buduje niekoľko rokov, niekoľko desaťročí, niekoľko storočí. Môžeme si to povedať na príklade Československa. V mnohých krajinách nezaregistrovali, že existuje nejaká Slovenská republika, nejaká Česká republika, ale mnohí vedia, čo je to Československo, čo bolo Československo. To znamená, tuhá hrozí, keď by po každej zmene politickej garnitúry malo dôjsť k tomu, že každá nová vláda sa bude chcieť zmocniť RTVS spôsobom, ako to robí tá súčasná vláda, tak to bude veľmi nešťastné pre imidž RTVS, ale i pre imidž Slovenska.

Záber na moderátora v štúdiu, v pozadí zábery z RTVS.

Moderátor: Ja doplním, že je ministerstvo kultúry bude obhajovať tento návrh vo štvrtok na tlačovej konferencii, takže tam sa dozvieme podrobnosti toho, prečo to ministerstvo takto zamýšľa urobiť. Aký je váš názor, prečo je tu potreba meniť postavenie RTVS, z čoho vychádzajú?

Zábery z RTVS.

K. Lovaš: Oni to deklarujú politici, je to politická záležitosť, ktorá je nateraz veľmi nešťastná. Slovensko sa nachádza v predvolebnej prezidentskej kampani a považujem za veľmi nešťastné, keď verejnoprávna RTVS bude do tejto kampane takýmto spôsobom vtiahnutá a stane sa jej súčasťou. Je to veľmi nešťastné. Takým veciam, ako je nejaké vstúpenie do diania v RTVS, to by nikdy nemalo byť mocenským zásahom, tak ako je to v tomto prípade. Vždy by tomu mala predchádzať odborná debata, dialóg, v tomto prípade na prvom mieste s vedením RTVS. Nie som si istý, či vôbec s vedením verejnoprávnej televízie niekto z kompetentných z ministerstva kultúry komunikoval. Nemožno komunikovať takýmto hulvátskym spôsobom takéto veľmi citlivé témy, ktoré môžu uškodiť imidžu nielen RTVS, ale celého Slovenska.

Záber na moderátora v štúdiu, v pozadí na monitore boli zábery z RTVS.

Moderátor: Postavenie RTVS sa ale mení už veľmi dlho. Už predchádzajúca vláda zmenila zásadnú vec, a to je financovanie. Nie je niekde tam základ toho, že dnes tu riešime práve tento problém?

Zábery z RTVS.

K. Lovaš: Celkom určite. To je veľmi legitímna a veľmi dôležitá poznámka. Nič z toho čo sa teraz deje, by sa nemohlo diať bez nekompetentných zásahov predchádzajúcich vlád do diania RTVS, a jednou z tých vecí bolo i zrušenie koncesionárskych poplatkov bez toho, aby RTVS bola, aby pre RTVS bola vytvorená nejaká komfortná, predovšetkým ekonomická, ekonomická možnosť fungovania. To znamená, že súčasná vláda, ak by som to mal pomenovať politickým jazykom, len využíva to, čo jej pripravili niektoré alebo predchádzajúce vlády svojimi nekompetentnými rozhodnutiami a vstupovaním do diania v RTVS. Oni to len využívajú. Každopádne, ani tá nekompetentnosť tých predchádzajúcich rozhodnutí by nemala umožňovať súčasnej vláde to, aby mocensky uchopila verejnoprávnu RTVS, a najmä nie spôsobom, ktorý je v demokratickom svete neakceptovateľný.

Záber na štúdiu s moderátorom a hosťom.

Moderátor: Pán Lovaš, zatiaľ ďakujem. Zostaňte prosím s nami v spojení. Ja sa teraz obrátim opäť na pána Lőrincza, ktorý je s nami v štúdiu. Prečo podľa vás prichádza takáto zmena, čo tým vláda sleduje? Naozaj je tu záujem vy, urobiť z televízie niečo, čo sa vôbec nepodobá na verejnoprávne médium?

J. Lőrincz: Áno, je to tak. A je, potrebujú aj vymeniť riaditeľa, proste, a riaditeľ, vy ste spomínali, že riaditeľ je, má funkčné obdobie do 2027 roku, a teraz je 2024, ale toto sa už vyskytlo už aj v predvolebnej kampani, že tam treba vymeniť týchto, týchto, a medzitým je aj generálny riaditeľ RTVS, voči ktorému nemôžu mať nejaké výhrady, ako fakticky, teda k obsahovej jeho, jeho práci, a ani zatiaľ nemajú, niečo si samozrejme vymyslia, ale zmenia firmu, že nie RTVS, ale STR, bude Slovenská televízia a rozhlas, tak bude aj nový riaditeľ. Teda, že to je nová firma, to je jak keď sa, keď sa firmy je, ako menia svoje názvy, aby zamaskovali svoju nešťastnú činnosť v minulosti, tak akože vy, vzniknú nové. To je taká finta, proste, a to je, a, a viete, to, tento spôsob, že sa hovorí, často sa používa ten výraz vyváženosť, aby bola, vytýkajú, že nie je vyváženosť, to médiám vytýkali, ale čo je vyváženosť? Vyváženosť je to, že keď 50 % pravdy má zločinec a 50 pravdy obeť? Zjednodušene povedané? Tu treba zachovať pluralitu názorov! A to, to treba, o to sa treba starať. To je verejnosť, zmysel verejnoprávneho médiá, aby bola tá pluralita názorov. O tom treba aj diskutovať samozrejme, a vytvárať pre to podmienky, ale treba, treba aj tú nezávislosť, lebo verejné, verejnoprávne médium má byť nezávislé, to nie je štátne médium, nie je to štátny orgán, to také niečo bolo pred 89-tym, ale, ale teraz je to verejnoprávne médium, čiže tam treba zabezpečiť tú nezávislosť aj redakčnú nezávislosť.

Moderátor: Pán Lovaš, vy sledujete aj slovenské médiá, učíte na katedre mladých žurnalistov na Univerzite Komenského v Prahe. Je možné povedať, že Slovenská televízia spĺňa tie kritériá verejnoprávnosti tak, ako sú známe v celej Európe, a možno povedať, že RTVS je verejnoprávne médium so všetkým? Alebo sú tu nejaké veci, ktoré by bolo možné kritizovať?

Zábery z RTVS.

K. Lovaš: V každej inštitúcii, pri pohľade na akékoľvek médium sa vždy nájdú veci, ktoré môžeme kritizovať, o ktorých sa môžeme vyjadrovať kriticky, to ale neznamená, že to budeme robiť spôsobom, že zrušíme tú inštitúciu. To je ten hlavný problém tej, to, tých, tých súčasných alebo toho, čo vlastne i s pánom Lőrinczom kritizujeme, to je ten problém. Nakoniec, keď sa pozrieme na dôveryhodnosť spravodajstva RTVS, to predovšetkým politici kritizujú, tak ono je niekoľko rokov po sebe naj dôveryhodnejším spravodajstvom. Udržiava si niekoľko rokov po sebe tú prvú priečku. To znamená, absolútne nepripadá do úvahy kritika týmto smerom. V tom zmysle, áno, sú určite veci, na ktoré môžu mať politici svoj politický názor, ktorý sa nemusí zhodovať s tým, ako pracuje RTVS, ale tieto veci sa majú odkomunikovať s kompetentnými. Ja si myslím, že je veľmi nedôstojné, pokiaľ sa tieto veci riešia bez komunikácie s vedením RTVS. Ako poznám riaditeľa verejnoprávnej RTVS, je to človek, ktorý si nezaslúži tento spôsob komunikácie a zaobchádzania.

Záber na moderátora v štúdiu.

Moderátor: Je možné podľa vás zachovať verejnoprávny charakter televízie a rozhlasu? Je to možné pri, napríklad absencii nezávislého financovania a pod, takpovediac, dohľadom politicky volených Rád?

Zábery z RTVS.

K. Lovaš: Určite. To už je niečo, čo som naznačil v jednej z predchádzajúcich vašich otázok, že za tento stav môžu nekompetentné zásahy do RTVS, ktorých sa dopustili predchádzajúce vlády. Ja si myslím, že to, čo tá situácia nateraz by potrebovala je, je, v úvodzovkách, hodiť spiatočku, zahamovať a minimálne odsunúť tieto, tieto mocenské zásahy do RTVS minimálne po, po prezidentských voľbách, aby RTVS sa nestala súčasťou prezidentskej predvolebnej kampane. A potom, samozrejme, ak to bude ešte stále otázkou dňa, tak otvoriť túto tému, ktorá by ale nemala byť len témou politickou, ale tiež témou odbornou, a žiadnu odbornú diskusiu som nezaznamenal, a naozaj považujem za veľmi nebezpečné, bol by to veľmi nebezpečný precedens, keby každá vláda takýmto spôsobom mala postupovať, že po nástupe do funkcie by zrušila starú RTVS, vymenovala si novú, vymyslela nový názov, a takýmto spôsobom fungovali vlády. Chce to politický konsenzus, ku ktorému by malo dôjsť. Napokon generálny riaditeľ Ľuboš Machaj bol zvolený, pokiaľ si dobre spomínam, ústavnou väčšinou. To je niečo, čo do budúcnosti by mohlo byť tým, na čom by sa politické strany v rámci celého politického spektra mohli zhodnúť, že RTVS nebude v prípade, ak bude pri moci ktorákoľvek, ktorákoľvek zoskupenie, a vládu vytvorí akákoľvek vládna koalícia, že RTVS sa nestane súčasťou mocenského boja a zápasu. Keby sa podarilo, keby tento druh konsenzu, na tomto konsenze, keby sa podarilo dohodnúť politickým stranám, bol by to dobrý vstupný kapitál v širokej odbornej diskusii.

Záber na moderátora s hosťom v štúdiu, neskôr zábery z RTVS.

Moderátor: *Pán Lovaš, na druhej strane, čo by mala urobiť vláda, aby, ak má pocit, že má malý prístup do verejnoprávneho média, aby mala väčšiu možnosť informovať, povedzme, obyvateľov Slovenska o svojich rozhodnutiach. Ako by mala postupovať, aby to bolo na európskej normálnej úrovni?*

K. Lovaš: *Už som to naznačil, dialóg, komunikovať, komunikovať, komunikovať, to je to, čo sa nedeje. Dialóg je forma potrebná preto, aby fungovala spoločnosť, v tomto prípade aby, aby fungovali vzťahy medzi, medzi vládou a verejnoprávnou televíziou. Nemôžeme sa tváriť, že, že teraz všetko je ideálne alebo všetko bude vyhovovať, ale keď niečo nevyhovuje, predsa, môže sa viesť o tom dialóg. Vrátim sa k myšlienke pána Lőrincza, ktorú povedal. V minulosti sa o mocenské ovládnutie RTVS pokúsil Vladimír Mečiar a obrazne povedané, si na RTVS, vtedy to bola Slovenská televízia, v úvodzovkách, vylámal, vylámal zuby, nepodarilo sa mu to. Bola to veľká hanba, veľká hanba nielen pre, pre Slovensko, ale bola to veľká hanba nielen teda na domácej scéne ale i smerom do zahraničia. A toto hrozí i teraz. Pokiaľ Robert Fico, ako predseda slovenskej vlády, hovorí, že skúsený politik, a že sa veľa naučil z minulosti, tak má výbornú príležitosť to dokázať práve na príklade RTVS, že sa poučil, a že vláda nebude mocenským spôsobom vstupovať do fungovania verejnoprávnej RTVS.*

Záber na moderátora s hosťom v štúdiu.

Moderátor: *Hovorí Karol Lovaš z Univerzity Karlovej v Prahe. Ďakujeme pekne za váš vstup do našej relácie a želáme ešte pekný večer.*

K. Lovaš: *Pekný večer.*

Moderátor: *No a my pokračujeme v rozhovore s pánom Lőrinczom. Ďalšia otázka by smerovala k tomu, čo som sa už pýtal možno aj pána Lovaša čiastočne, aký by mal byť podľa vás model vzťahu medzi vládou a verejnoprávnou inštitúciou, aby bol korektný, aby vláda nemala pocit, že málo sa informuje o veciach, ktoré sú pre ňu dôležité, a naopak, aby si verejnoprávna inštitúcia zachovala svoju samostatnosť a mohla napríklad aj kontrolovať vládu a byť k nej veľmi kritická?*

J. Lőrincz: *To je to, čo hovoril pán Lovaš, že dialóg, dialóg treba na. V našej spoločnosti chýba dialóg všeobecne, teda, a taká tá otvorenosť. Viete, nachádzať tie aj spoločné záujmy, čo majú aj novinári, ktorí sa usilujú urobiť niečo, aby, aby tá verejnosť bola informovaná. Ja sa pamätám, keď Slovensko sa usilovalo dostať do Európskej únie, tak mnohé noviny viedli s tými vyjednávačmi našimi pravidelný dialóg. Ja som takto sa zoznámil s pánom Figelom, ale pán Figel mal iné názory, keď sme debatovali na vnútropolitickú situáciu, a ja, ale vedeli sme o tom hovoriť, a vedeli sme o tom hovoriť aj, aj v súvislosti s Európskou úniou. Viete, že to je, a nevidieť to, to je absurdné, že jeden štátnik, politik, predstaviteľ vlády hovorí, že toto, a toto, toto sú nepriateľské noviny. Aké nepriateľské noviny, preboha? Tu vedíme vojnu? Veď tu je politický zápas, môže byť, ale nie je vojna! A nie je vojna medzi médiami a politikmi, to je choré proste. Je, prijímať každé kritické slovo ako prejav nepriateľstva, to je pre spoločnosť, je to choré, lebo samozrejme, že v spoločnosti sú rozličné, je pluralitná tá spoločnosť. O tom, čo sme hovorili, že sú, pluralitné názory treba, a nie, nie je tu, nie je vyváženosť, je ťažisko, ale vytvoriť tú, podmienky pre to, aby tá, ten dialóg bol pluralitný. Aby boli rozličné názory, lebo práve v tom zápase tých názorov, tých koncepcií, sa vytvárajú tie optimálne riešenia, môžu vzniknúť pre, pre, pre vzťahy v spoločnosti, v ekonomike aj v kultúre, aj v rozličných oblastiach spoločenského života.*

Moderátor: *Ďakujem pekne. Poďme si prosím teraz pozrieť spoločne jednu analýzu. Podľa analýzy Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky, ktorá vznikla v roku 2021, si väčšina verejnoprávnych vysielateľov volí vedenie za pomoci dozorného orgánu, teda povedzme Rady. Výnimkou je v Európe iba Španielsko a zatiaľ aj Slovensko, kde riaditeľa verejnoprávnej televízie volí parlament. Pozrime sa teraz na porovnanie jednotlivých dozorných orgánov.*

Záber na grafické zobrazenie s textom:

„Manažment – správca (intendant)

Volí ho televízna Rada

Dozorné orgány

Správna rada (verwaltungsrat)

Televízna rada“

Redaktor: *Dozorná rada nemeckej ZDF má 2 komory, a to Správnu radu a Televíznu radu.*

Generálneho riaditeľa volí

Záber na grafické zobrazenie s textom:

„Správna rada (verwaltungsrat)

Počet členov 12 Trvanie mandátu 5 rokov

Volia ho: spolkoví ministri a vysielacia rada

Televízna rada

Počet členov 60 Trvanie mandátu 4 roky

Reprezentanti vlády zástupcovia sociálne významných skupín“

Redaktor: *Televízna rada, ktorá má 60 členov, z toho 20 volia politici, zvyšných 40 tvoria zástupcovia významných náboženských a občianskych skupín, vrátane zástupcov odborárov, športovcov, vedy, a sexuálnych menšín.*

Záber na grafické zobrazenie s textom:

„Fínsko YLE

Manažment generálny riaditeľ

Volí ho Rada riaditeľov

Dozorný orgán

Správna rada

Rada riaditeľov“

Redaktor: *2 komory má dozorná rada aj vo Fínskej televízii YLE. Správnu radu volí parlament a jej funkčné obdobie korešponduje s jeho mandátom, na jej zložení sa ale musia zhodnúť všetky zvolené strany.*

Záber na grafické zobrazenie s textom:

„Správna rada (Fínsko YLE)

Počet členov 21

Trvanie mandátu ako vláda

Voľba v parlamente zhodou všetkých strán

Správna rada

Počet členov 5 – 8 volia sa jeden rok

Volí Správna rada“

Redaktor: *Manažment televízie volí Rada riaditeľov, jej členov určuje Správna rada na 1 rok.*

Zábery na budovy poľskej televízie TVP.

Redaktor: *Kontroverziu nedávno vyvolala Poľská verejnoprávna televízia, v ktorej nová vláda Donalda Tuska rozpustila vedenie televízie takzvanú Dozornú radu a zvolala novú.*

Záber na grafické zobrazenie s textom:

„Poľsko: TVP

Manažment generálny riaditeľ

Volí ho Rada verejnoprávnych médií

Dozorný orgán

Dozorná rada TVP

Rada verejnoprávnych médií“

Redaktor: *Jej členov volí Rada verejnoprávnych médií.*

Záber na grafické zobrazenie s textom:

„Poľsko: TVP

Dozorný orgán 1

Dozorná rada TVP

Počet členov 3

Dozorný orgán 2

Rada verejnoprávnych médií

Počet členov 5“

Redaktor: *Tá sa skladá z 5 členov, z ktorých 2 volí prezident na návrh opozície, zvyšných 3 volí parlament.*

Záber na grafické zobrazenie s textom:

„Česko: ČT

Manažment generálny riaditeľ

Volí ho Rada ČT

Dozorný orgán

Rada ČT“

Redaktor: Česká televízia má len 1 dozorný orgán a to Radu ČT.

Záber na grafické zobrazenie s textom:

„Česko: ČT

Rada ČT

Počet členov 15 Trvanie mandátu 6 rokov

Dozorný orgán

Mandáty sú rozdelené tak, že poslanecká snemovňa volí každé dva roky piatich členov rady“

Redaktor: Tá má 15 členov, ktorí sa obmieňajú každých 6 rokov tak, že vláda môže vymeniť každé 2 roky 5 z nich. Boris Novotňák, RTVS.

Záber na moderátora v štúdiu.

Moderátor: Teraz sa spájame s Pavlom Szalaiom z Reportérov bez hraníc, vedúcim oddelenia pre Európsku úniu a Balkán. Dobrý večer.

V ľavej časti obrazovky sa zobrazil P. Szalai.

P. Szalai (vedúci odd. pre EÚ a Balkán, Reportéri bez hraníc): *Pekný večer prajem.*

Moderátor: *Ako hodnotíte tú snahu slovenského ministerstva kultúry zmeniť podmienky fungovania televízie a rozhlasu na Slovensku?*

P. Szalai: *Reportéri bez hraníc, ako medzinárodná organizácia na ochranu slobody tlače, považuje návrh tohto zákona za snahu urobiť z verejnoprávneho média feudálne léno vlády Slovenskej republiky. Chcem zdôrazniť, že ide o bezprecedentnú snahu takýmto spôsobom ovládnuť Slovenský rozhlas, Slovenskú televíziu, ktorá nemala takúto podobu ani počas Mečiara v 90-tych rokoch. Vláda, podľa tohto zákona, by mala cez novú radu RTVS, novozriadenú Programovú radu a zmluvu so štátom o financovaní, diktovať médiu, čo má vysielateľ. Nie sú tam žiadne účinné záruky nezávislosti. Tento návrh zákona považujeme za absolútne účelový, teda s cieľom ukončiť pôsobenie generálneho riaditeľa súčasného Ľuboša Machaja a politicky ovládnuť verejnoprávne médium, a ešte chcem zdôrazniť, že napriek tvrdeniam dôvodovej správy o súlade tohto návrhu s právom Európskej únie, je s ním v nesúlade.*

Zábery z RTVS.

P. Szalai: *Tento zákon, ak by bol takto schválený, tak je v rozpore s hodnoteniami Európskej komisie o právnom štáte na Slovensku, a teda priamo ohrozuje právny štát na Slovensku. A tiež, tento návrh zákona ide jednoznačne proti opatreniam pre verejno, pre nezávislé verejnoprávne médiá, obsiahnutých v Európskom zákone o slobode médií, ktorý už de facto je, je schválený.*

Záber na moderátora a P. Szalaia, neskôr zábery z RTVS.

Moderátor: *Ako sú podobné snahy o zregulovanie verejnoprávnych médií vnímané na Európskej úrovni, u našich európskych partnerov.*

P. Szalai: *Reportéri bez hraníc sú celosvetová organizácia, ktorú konzultuje v týchto otázkach aj Európska komisia. My samozrejme tieto výhrady jej budeme komunikovať, a očakávame už čoskoro kritickú reakciu Európskej komisie. Ešte by som chcel povedať k tým, k tým zahraničným reakciám, že, treba si všimnúť, čo na to hovoria české verejnoprávne médiá. Ja som si všimol vyjadrenie generálneho riaditeľa Českého rozhlasu z dnešného dňa, ktorý hovorí o de facto likvidácii nezávislého verejnoprávneho média, o počiatočnom kroku smerujúcem k jeho zoštátneniu, a taktiež o potlačenie jeho slobodného a objektívneho vysielania, ktoré je jednou z podmienok pre zachovanie demo, demokracie. To sú naozaj veľmi silné slová od generálneho riaditeľa Českého rozhlasu, ktorý funguje v modeli, na ktorý sa tento zákon odvoláva, teda na ten český model, v dôvodovej správe. To znamená, že naozaj môžem povedať, že tento zákon je úplným paškvilom tej, tej európskej legislatívy, tej národnej legislatívy, ktorý vidíme v iných európskych krajinách.*

Moderátor: *Aké sú možnosti európskej inštitúcie vplyvať na jednotlivé členské štáty, aby dodržiavali pravidlá v tejto oblasti?*

P. Szalai: *Kým tento zákon nebude platný, nebude teda predtým schválený, tak nemožno očakávať od Európskej komisie viac, ako kritické vyjadrenia. Očakávam však v lete kritickú správu o slovenskom právnom štáte, kde dúfam, že toto bude spomenuté. Určite sa budeme o to snažiť, to znamená, že to bude kritizované, ak to samozrejme v takejto podobe prejde. No a táto správa Európskej komisie o právnom štáte môže byť základom pre pozastavenie eurofondov v konečnom dôsledku pre Slovensko, pretože je to porušenie princípov právneho štátu. No a dodám, že keď bude účinný ten nový európsky*

zákon o slobode tlače, Európska komisia môže začať už aj konanie proti Slovensku pre porušenie európskeho práva, a to môže viesť aj k finančným sankciám.

Moderátor: *Spomínate si prosím na nejaké príklady z minulosti z iných štátov, keď už vládna moc zásadne zmenila podmienky fungovania verejnoprávných médií, a aké to malo dopady?*

P. Szalai: *Väčšina vlád Slovenskej republiky od toho roku 93, žiaľ, ne, neodolala pokušeniu zasahovať do nezávislosti RTVS. To však neznamená, že si na to máme zvyknúť, a že tu máme považovať za normálne. Už je to nie normálne v krajinách Európskej únie, s ktorými Slovensko sa má porovnávať a porovnáva sa. Avšak naozaj, ako som hovoril v úvode, iba Mečiarova vláda v 90-tych rokoch zašla až takto ďaleko, že by z verejnoprávneho média urobila svoju politickú slúžku, pritom, to sa aj vlastne podarilo do istej miery iba v prípade Slovenskej televízie, Slovenský rozhlas zostal relatívne nezávislý, to znamená, že v tomto ohľade, tento návrh zákona ide ešte ďalej, ako išiel Vladimír Mečiar v 90-tych rokoch, ešte viac obmedzuje nezávislosť verejnoprávneho média a slobodu tlače na Slovensku.*

Moderátor: *Ďakujem pekne, to hovorí Pavol Szalai z Reportérov bez hraníc. Vďaka za váš čas.*

P. Szalai: *Ďakujem pekne.*

Záber na moderátora a hosta v štúdiu.

Moderátor: *S pánom Júliusom Lőrinczom budeme pokračovať v našom rozhovore. Tu vyslovene vyvstáva otázka tých Rád, ktoré majú jednak voliť generálneho riaditeľa a potom Programovej rady, ktorá má dozeráť na program. Ako by sa dalo zariadiť, aby tej Rady boli skutočne nezávislé na politickej moci, aby ich nedokázali, nedokázala uzurpovať iba tá politická moc, ktorá je momentálne na čele štátu. Existuje nejaký mechanizmus, ktorý by toto dokázal zabezpečiť? Povedzme, dovoľovať každé obdobie vládne jednu tretinu z tej Rady, a podobne? Dalo by sa to takto zariadiť?*

J. Lőrincz: *Áno, to by sa dalo, to by sa dalo, ale nemohlo by to byť postavené na tom systéme, ktorý sa tuná presadzuje, teda, že by dominovala, dominovalo jedno ministerstvo a, a parlament, parlament, ktorý je politický, je to zákonodarný orgán, ale to je politický, to reprezentuje politickú štruktúru myslenia a vôle občanov v, v ta, v tej, demokratických štátoch, lebo voľby ho, voľby kon, vytvárajú tento, tento parlament, čiže to je politický. Ten, tie Rady by mali byť vytvárané inak, iným spôsobom, proste, že by tam boli zastúpené nejaké, jako, aby to vytváralo ten obraz spoločnosti, aby tam bol, ktoré.*

Moderátor: *Aby tam povedzme boli odborníci.*

J. Lőrincz: *Áno, odborníci, a aby to vyjadrovalo vôľu tej verejnosti, ktorým je určený, účinný to, to médium. Zajtra zrejme Európsky parlament schváli ten dokument, dokument.*

Moderátor: *Európsky akt o slobode médií.*

J. Lőrincz: *Áno, Európsky o slobode a ochrane médií, kde, pokiaľ viem, tak nezávislé verejnoprávne média, pokiaľ ide o vedenie a, a správu týchto médií, treba vymenovať, tam sa takto formuluje, transparentným, otvoreným a nediskrina, nediskriminačným spôsobom. Rozumiete, čiže nie je, nemožno diskriminovať teda jednu, jeden, jednu, nemožno uprednostňovať jeden, jednu časť politického spektra alebo vládnuceho.*

Moderátor: *A úplne vynechať tú druhú.*

J. Lőrincz: *A vynechať druhú.*

Moderátor: *Rozumiem. Podme sa, prosím, teraz spoločne pozrieť na ďalší príspevok, o návrhu zákona o Slovenskej televízii a rozhlase, sme hovorili aj so sociologičkou médií z Katedry mediálnych štúdií a žurnalistiky z Masarykovej univerzity v Brne Marínou Urbánikovou.*

Záber na M. Urbánikovou, neskôr na budovu ministerstva kultúry, ministerku kultúry.

M. Urbániková (sociologička médií, Masarykova univerzita): *Dôvodová správa k návrhu zákona je plná nepodložených tvrdení o tom, ako RTVS neplní svoju úlohu, ale je to v podstate bez akýchkoľvek konkrétnych príkladov, dát, analýz, výskumov a podobne. Je to skrátka založené na názore. Pritom obe inštitúcie, ktoré sú za dohľad nad vysielaním zodpovedné, to znamená Rada RTVS a aj Rada pre mediálne služby, každý rok vydávajú podrobné výročné správy, kde sumarizujú svoje zistenia, vrátane prešetrovaných podnetov zo strany verejnosti, a od týchto 2 inštitúcií podobné informácie skrátka nezaznievajú, vo výročných správach nič podobné nekonštatujú. Mimochodom, časť členov týchto Rád volil parlament práve za minulej vlády Roberta Fica. Ministerstvo v dôvodovej správe tvrdí, že cieľom predloženého návrhu zákona je posilnenie verejnoprávneho charakteru RTVS, ale v praxi, obávam sa, ide o pravý opak, pretože návrh odstraňuje viaceré kľúčové poistky nezávislosti. Po formálnej stránke vítam presun právomoci voľby generálneho riaditeľa z parlamentu na Radu RTVS, ale ako poistka*

nezávislosti by to v praxi fungovalo len vtedy, ak by bola táto Rada skutočne nezávislá. Návrh ale ide opačným smerom, keďže formálne pôjde o novú organizáciu, bude sa nanovo voliť celá Rada RTVS, čo v praxi znamená, že ju celú obsadia nominanti súčasnej vládnej moci. Navyše, a to je jedna z kľúčových negatívnych zmien, generálny riaditeľ by po novom bolo odvolateľný aj bez udania akéhokoľvek dôvodu, čo ide opäť proti logike politickej nezávislosti. Návrh tiež odoberá Rade RTVS jej kľúčovú kompetenciu, dohľad nad programom a napĺňaním verejnej služby, a dáva ju úplne novému orgánu, ktorý bude môcť aktuálna vládna moc opäť plne obsadiť svojimi nominantmi. Vôbec pritom nie je jasné, z akého dôvodu nový orgán potrebujeme, keďže už teraz na to máme vlastne orgány 2, je to Rada RTVS, ktorá majú túto kompetenciu pôvodne má, a aj Rada pre mediálne služby. A nie ani jasné, aký by bol praktický prínos tohto nového telesa, tejto Programovej rady. Celkovo v krajinách, ktoré majú skutočný záujem na nastavení právnej regulácie tak, aby slúžila ako poistka nezávislosti médií verejnej služby, sa o zmene zákonov diskutuje mesiace až roky, aby sa našlo optimálne riešenie a aby návrh prešiel dôkladnou oponentúrou. V našom slovenskom prípade sa pripomienkové konanie skrátilo na 8 dní vrátane víkendu.

Záber na moderátora a hosťa v štúdiu.

Moderátor: My sme si teraz vypočuli názor, ktorý hovoril predovšetkým o Programovej rade. Pristavme sa, prosím, pri nej na chvíľu aj my. Má vláda kontrolovať obsah verejnoprávneho média cez Programovú radu zvolenú politikmi, je to štandardné?

J. Lőrincz: Nie, nie, vláda má iné, veľmi závažné povinnosti v spravovaní štátu, chodu štátu, nie, na to je vláda, ale nie aby redigovala program v nejakom médiu. Tak, môže, potom môže vydávať svoje noviny, prosím, to sa dá, ale otázka je, kto bude čítať tie noviny, to nie, nie je to riešenie, viete, to je, to, to je nezmysel.

Moderátor: Nemala by potom vládna moc naopak garantovať nezávislosť televízie a rozhlasu, hoci by tieto kritizovali aj vládu aj opozíciu?

J. Lőrincz: Určite, určite, to by bolo veľmi zdravé a logické. Ja si myslím, že v tom, v tom je zmysel toho vzťahu, čo sme, čo sme aj hovorili o tom, vzťah vlády a médií, že vláda by mala mať záujem na tom, aby boli nejaké dobré kritické médiá, a verejnoprávne médium má predpoklady na to, aby bolo jedno, jedno zdravé a kritické médium. A to by pomohlo vláde, to by pomohlo vláde. Samozrejme, že sú tam, vzniknú spory a tak, ale dobre, to je, to je, sú v živote spoločnosti, to je tak, že vznik, ne, nemá, nemá, všetci nemajú jednotný názor. A to nie je, nie je ani zmysel toho, toho vzťahu k verejnoprávny mediám, že vytvoríť nejaké, nejaké médium, teda, bola reč o tom, aj pán Lovaš o tom hovoril, že štátne, štátne médium, ktoré má názor vyslovene to, tých štátnych orgánov.

Moderátor: Ešte vás poprosím na záver veľmi stručne. Aký predpokladáte ďalší vývoj? Bude tento, táto, tento návrh zákona modifikovaný, alebo bude snaha vládnej koalície ho predložiť v takej podobe, ako je navrhnutý a budú tam len minimálne zmeny?

J. Lőrincz: Myslím si, že táto posledná alternatíva je pravdepodobnejšia.

Moderátor: Prečo je to tak?

J. Lőrincz: Že nejaké.

Moderátor: Prečo v našej spoločnosti nemôže prísť konečne k politickému prúdu, ktorý príde s nejakou politikou konsenzu, aby sme sa tu dohodli a nemenili po každých voľbách všetko, čo je už vybudované?

J. Lőrincz: Áno, to je veľmi, veľmi dobrá otázka, na ktorú ale, myslím si, že nie je odpoveď uspokojivá. Ťažko hľadať. Je úloha aj médií hľadať odpovede na také, na takéto otázky.

Moderátor: Hovorí publicista Július Lőrincz. Ďakujem pekne za vašu návštevu v našom štúdiu a za rozhovor.

J. Lőrincz: Ďakujem za pozvanie.

Moderátor: No a v tejto chvíli sa Komentáre dňa končia. Ďakujeme za pozornosť a želáme pokojný večer v spoločnosti programov RTVS.

20:59 – Program Správy:24.

20:59 – Koniec záznamu.

Monitorované vysielanie: Komentáre dňa

Deň vysielania: 13. 3. 2024

Čas vysielania: cca 20:20 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu o cca:

20:15 – Program *Počasie*.

20:19 – Upútavky.

20:20 – Program *Komentáre dňa*.

Prehľad správ. Na obrazovke sa zobrazil text „Nový zákon o Slovenskej televízii a rozhlase“.

Moderátorka: *Na zmeny plánované v RTVS vládnu koalíciu reaguje aj zahraničie. Stojí budúcnosť médií na vratkých nohách?*

Na obrazovke sa zobrazil text „Rušenie detských ambulatných pohotovostí“.

Moderátorka: *Pediatrických ambulatných pohotovostí má byť menej. Doplatia na nich detskí pacienti a ich rodičia?*

Záber na moderátorku v štúdiu.

Moderátorka: *To sú témy dnešného vydania Komentárov dňa. Vitajte pri ich sledovaní. Návrh na zmeny v RTVS je iba návrhom jednej z koalíčných strán.*

1. téma programu: O zmenách v RTVS. V spodnej časti obrazovky sa zobrazil text „O zmenách v RTVS ešte koalícia nerokovala“.

Moderátorka: *Podľa predsedu Hlasu Petra Pellegriniho o ňom koalíčná rada zatiaľ nerokovala. Konečná podoba zákona sa tak ešte môže meniť. Ministri sa zhodujú v tom, že verejnoprávne médium potrebuje zmeny. Odborníci sa však obávajú, že v predloženej podobe by zmena znamenala ovládnutie média vládnu mocou.*

Záber na členov vlády SR, neskôr zábery z RTVS.

Redaktorka: *Ministri tvrdia, že RTVS potrebuje zmenu. Podľa návrhu ministerky kultúry by sa premenovala na Slovenskú televíziu a rozhlas. Skončilo by aj súčasné vedenie. Nového generálneho riaditeľa už nemá voliť parlament, ale sedemčlenná rada, z nich 4 zvolí parlament, zvyšných 3 určí rezort kultúry, jedného na návrh ministra financií. Rada bude môcť generálneho riaditeľa odvolať aj bez udania dôvodu.*

Záber na E. Tomáša, neskôr zábery z RTVS.

E. Tomáš (/Hlas-SD/ minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR): *Sme na začiatku legislatívneho procesu, určite tam budú rôzne pripomienky, rôzne úpravy, a radi by sme sa už vyjadrovali až k finálnej verzii.*

Zábery z RTVS, neskôr záber na M. Kollára v štúdiu.

M. Kollár (bývalý predseda Rady STV): *To je taký nešťastný slovenský folklór po každých parlamentných voľbách, a deje sa to na jednej aj druhej strane politického spektra, ale nikdy v tej legislatíve nebol takýto pokus inštitucionálne, teraz napríklad cez tú Programovú radu a cez to oslabenie pozície generálneho riaditeľa, priamo ovládnuť obsah vysielania.*

Záber na R. Takáča.

R. Takáč (/Smer-SD/ minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR): *Verejnoprávna televízia už neplní svoju funkciu verejnoprávnej televízie. Tak politické reportáže klamlivé, ktoré robí verejnoprávna televízia, už podľa mňa sú úplne za čiarou.*

Záber na M. Kollára v štúdiu.

M. Kollár: *Ak sa nemýlim, tak práve spravodajstvo RTVS patrí k najdôveryhodnejším, a myslím, že k najdôv, je úplne najdôveryhodnejšie podľa názorov verejnosti, čiže je to v tejto chvíli súkromný individuálny názor časti politického spektra.*

Zábery z RTVS.

Redaktorka: Analytik Ivan Godársky kritizuje vznik Programovej rady, ktorá bude posudzovať a kontrolovať program.

Záber na I. Godárskeho, neskôr zábery z RTVS.

I. Godársky (analytik, MEMO '98): *Tá exekutíva nemá nejakým spôsobom zasahovať do fungovania a do, do kreácie orgánov riadenia RTVS! A to posilnenie, respektíve tá nová pozícia ministra kultúry, že bude menovať takmer polovicu novozriadenej Rady, je z tohto pohľadu idúca presne oproti tomu, čo európska, európska legislatíva vyžaduje.*

Zábery z RTVS.

Redaktorka: *Minister Tomáš Taraba zo Slovenskej národnej strany si myslí, že RTVS nerešpektuje pluralitu názorov. Hovorí, že v čase, keď bol opozičným poslancom, nedostal ani jedno pozvanie na účinkovanie v politických diskusiách. Súčasný generálny riaditeľ je pre neho neprijateľný.*

Záber na T. Tarabu, neskôr zábery z RTVS.

T. Taraba (/SNS/ minister životného prostredia SR): *Osobne sa budem zasadzovať za to, aby bol predvolaný Machaj do parlamentu a odpovedal otázku, že či niekto z veriteľského výboru mal alebo nemal nejaké profity zo Slovenskej televízie. Je škandál, že človek, ktorý prešiel osobným bankrotom, bol na čele Slovenskej televízie.*

Grafické zobrazenie textu s fotkou na obrazovke „Veľmi rád prídem pred podľa všetkého Výbor pre médiá a kultúru, ak tomu rozumiem, lebo asi tam ma môžu predvolať, a veľmi rád na to odpoviem, ale je to úplne mimo reality. Ja si myslím, že na tieto veci ja som už odpovedal pri voľbe na generálneho riaditeľa, a určite môžem povedať, že tam nie je žiadna súvislosť.“

Ľ. Machaj (generálny riaditeľ RTVS): *Veľmi rád prídem pred, podľa všetkého, Výbor pre médiá a kultúru, ak, ak tomu rozumiem, lebo asi tam ma môžu predvolať, a veľmi rád na to odpoviem, ale je to úplne mimo realitu. Ja si myslím, že na tieto veci ja som odpovedal pri voľbe na generálneho riaditeľa, a určite môžem povedať, že tam nie je žiadna súvislosť.*

Záber na Ľ. Machaja a M. Šimkovičovú.

Redaktorka: *Návrh ministerky kultúry na vytvorenie Slovenskej televízie a rozhlasu je v skrátanom pripomienkovom konaní. Výhrady k nemu sumarizuje opozícia a pripomienky predloží aj RTVS. Veronika Čokinová a Monika Maťová, RTVS.*

Záber na moderátorku a hosťa v štúdiu.

Moderátorka: *Vítam dnešného prvého hosťa, ktorým je novinár a člen Medzinárodného tlačového inštitútu, pán Pavol Múdry, dobrý večer.*

P. Múdry (novinár a publicista): *Dobrý večer prajem.*

Moderátorka: *Je u nás zvykom, že po nástupe novej vlády skôr či neskôr dochádza aj k výmene, personálnej výmene na postoch vo vedení v Slovenskej televízii aj v rozhlase. V čom je teraz podľa vás zásadný rozdiel oproti predchádzajúcim zmenám uplynulých období?*

P. Múdry: *Ťažko hovoriť, že zásadný rozdiel, nezásadný rozdiel, áno, je to vždy súboj politikov s médiami. To sa deje všade na svete. Tento je podľa mňa charakterizovaný niekoľkými vecami. Tá prvá je, že ten, kto napísal ten zákon, médiám vôbec nerozumie. On nevie, ako fungujú médiá, aká je štruktúra médií, aká je kontrola, aké sú editorské postupy. Toto je zákon, ktorý by som nazval, snahu frustrovaných politikov ovládnuť aspoň jedno médium. Prvé, čo urobili v decembri ešte, znížili to percento HDP pre verejnoprávne médiá, čím už vytvorili finančný tlak, a keď im to nefunguje, tak to skúšajú teraz takto. Ja si pamätám ešte aj médiá za bývalého režimu. Kedysi sme tu mali niečo, čo sa volalo Slovenský úrad pre tlač a informácie, v skratke SÚTI. To, čo je navrhované v zákone ako Programová rada, nie je nič iné. Je to pokus o cenzúru.*

Moderátorka: *Vládna koalícia sa od nástupu k moci netají tým, že chce robiť zmeny v RTVS. Ako vnímate návrh zákona, ktorý predstavilo ministerstvo kultúry?*

P. Múdry: *No, už som niečo z toho povedal. Podľa môjho názoru je to ozaj snaha ovládnuť aspoň jedno médium. Viem, že to skúšajú v komerčných médiách zase s priškrtением reklamy zo štátnych podnikov, ale keďže vedia, že väčšina občanov má prístup k RTVS, a majú na ňu priamy dosah, tak to skúšajú. Jednoducho, spory s médiami mali všetky vlády, ale verejnoprávne médiá kedysi ovládol, len na istý čas, Mečiar, a teraz je tu druhý pokus.*

Moderátorka: *Vy ste ešte v úvode, pardon, spomínali, že na tom pracovali ľudia, ktorí nerozumejú médiám. Myslíte tým, že to možno bolo šité horúcou ihlou?*

P. Múdry: Šité horúcou ihlou možno ani nie, ale jednoducho neschopnosťou a nepochopením vôbec úlohy médií. Jednou z úloh médií je kontrolovať politikov, a u nás si vysvetlili, súčasná politická garnitúra, ale nielen súčasná, musím povedať, že otočia to a oni budú kontrolovať médiá. No, ale to sme tu mali v minulom režime, to mi pripomína strašne tie staré časy.

Moderátorka: K tej kontrole sa ešte neskôr dostaneme. V tejto chvíli sme v spojení s odborníkom na mediálne právo, advokátom Tomášom Kamencom, dobrý večer. Ako vnímate z právneho hľadiska pripravované zmeny v RTVS?

Záber na moderátorku a T. Kamenca.

T. Kamenec (advokát, PAUL Q): Dobrý večer. Je to veľmi ťažké ako komentovať. Ja som sa oboznámil aspoň zbežne s tým návrhom. Je to, ako keby prerobený súčasný zákon o Rozhlase a televízii Slovenska a sú tam pridávané niektoré inštitúty, niektoré sú ubrané, a, a príde mi to ako, ako naozaj veľmi účelový návrh, ktorý naozaj smeruje len k výmene vedenia RTVS tým, že sa zriadi nová inštitúcia, ktorá v zásade bude tá istá a len sa pridávajú nové orgány, respektíve sa mení spôsob, ako sa kreujú tieto orgány. Čiže nerozumiem, ak teda opustím, teda tú, tú ideu, že ide iba o ovládnutie verejnoprávnej televízie a rozhlasu a podriadeniu nejakým politickým záujmom, nerozumiem tomu, načo je takýto návrh zákona a čo má byť jeho nejakým rozumným účelom v demokratickom a právnom štáte.

Moderátorka: Kontrolná Rada RTVS má v súčasnosti 9 členov, ktorých volia poslanci. Po novom bude mať členov 7, pričom 4 budú voliť poslanci, 2 vymenuje ministerstvo kultúry a 1 navrhne rezort financií. Všetci tak budú volení vládnuou koalíciou, ktorá má v parlamente väčšinu a riadi aj rezorty. Dá sa tomu rozumieť tak, že spravodajstvo budú kontrolovať politici, ktorí budú práve pri moci?

Zábery z RTVS.

T. Kamenec: No, ona, ako keby vždy bola kreovaná tá, tá Rada RTVS, teda po tom roku 2010, v parlamente. Budilo to zdanie aspoň také, že by tam mohla byť nejaká zhoda na nejakom, povedzme, vzájomnej kontrole, alebo na vyvážení medzi, medzi koalíciou a opozíciou. Nie celkom chápem, ako a prečo by mal vo verejnoprávnom médiu práve minister kultúry, poprípade minister financií vymenovávať nejakých členov Rady. Je pre mňa nepochopiteľné, aby nezávislá, nestranná verejnoprávna inštitúcia podliehala priamo kontrole výkonnej moci, ktorou ministerstvo kultúry a ministerstvo financií určite sú.

Záber na moderátorku a hosťa v štúdiu.

Moderátorka: Ďakujem pekne zatiaľ pán Kamenec, ešte sa k vám, ešte sa k vám vrátíme. V tejto chvíli, pán Múdry, ide podľa vás o politický zásah do slobody médií?

P. Múdry: A aký iný? Riadia, navrhujú to politici, chcú to kontrolovať politici, aký iný návrh to môže byť? Verejnosť nemá na RTVS už žiadny dosah, lebo neplatí ani koncesionárske poplatky, tým pádom všetko závisí od vôle politikov. Práca novinára má byť nezávislá, v tom momente, jak inštitúcia bude závisieť od politikov, ten novinár bude nútený buď inštitúciu opustiť, keď si váži svoju prácu, alebo sa prispôbiť, a to už nebude verejnoprávna inštitúcia.

Moderátorka: A práve, ako ste spomínali z vašich skúseností, ste dlhoročný novinár, vnímate v návrhu nejaké prekážky, konkrétne pre novinársku prácu?

P. Múdry: Samozrejme, spomenul som už Programovú radu, ktorú považujem za nový cenzorský úrad, novinári budú pod kontrolou. A keď si budú chcieť udržať zamestnanie a bezproblémovo pracovať, budú sa musieť prispôbiť. Samozrejme, záleží to od rozhodnutia toho, ktorého novinára, ale zase vie, vedel by som ich pochopiť kvôli tomu, že aj novinári sú závislí na svojej práci a na svojej, na svojej výplate. Bude to teda veľmi ťažké obdobie novinárom, ktorí budú, ak ten zákon prejde, teda, ktorí v inštitúcii budú, vôbec, vôbec nezávidím ich prácu. Budú pod neustálym tlakom, neustálou kontrolou. Vedenie, ktoré sem príde, bude na nich tlačiť, že majú byť pozitívni k súčasnej vládnej moci, to už nebude služba verejnosti.

Moderátorka: Je pred nami určite doba ťažkých rozhodnutí. Pán Kamenec, má sa zmeniť zloženie Rady RTVS, spôsob jej voľby, rovnako aj voľby generálneho riaditeľa, toho bude možné odvolať aj bez udania dôvodu. Je to z právneho hľadiska v poriadku?

Záber na T. Kamenca a zábery z RTVS.

T. Kamenec: Z právneho hľadiska je v poriadku to, čo je napísané v zákone. To znamená, nedá sa povedať, že z právneho hľadiska nie je možné takto upraviť fungovanie verejnoprávnej inštitúcie, a na druhej strane, takáto úprava určite ide proti tým trendom, kde, ktoré, skôr sa prikláňa k posilňovaniu

nezávislosti a verejnoprávnosti takýchto médií, ktoré sú financované z daní, respektíve z nejakých verejných fondov, a podriadenie, a vlastne absolútne odstránenie akejkoľvek nezávislosti generálneho riaditeľa RTVS alebo tej inštitúcie, ktorá nahradí RTVS, určite neposiluje verejnoprávnosť, a určite nesvedčí o, o prípadnej nezávislosti tohto média následne. To je krok zlým smerom. Dnes v Európskom parlamente bol schválený akt o slobode médií. Práve takáto úprava odporuje určite myšlienke a podstate tohto aktu a, a aj je naozaj otázka finálneho znenia, jednak toho navrhovaného predpisu na Slovensku, ale aj finálneho znenia aktu o slobode médií, či bude aj v jednotlivých bodoch priamo takejto úprave na úrovni EÚ odporovať.

Záber na moderátorku a hosta v štúdiu.

Moderátorka: Vzniknúť má takzvaná Programová rada, ktorá má posudzovať a kontrolovať program Slovenskej televízie a rozhlasu, čo sa týka dodržiavania verejnoprávneho charakteru vysielania. 9 z jej 11 členov má voliť parlament, 2 by si mali vyberať spomedzi seba zamestnanci Telerozhlasu, jedného za televíziu, druhého za rozhlas. Nejde o nepomer? Ako sa budú môcť zamestnanci brániť v prípade, že budú mať za to, že Rada porušuje ich práva na slobodné poskytovanie neskreslených informácií verejnosti?

Záber na T. Kamenca a zábery z RTVS.

T. Kamenec: No, toto je veľmi komplikovaná otázka, pretože už ten samotný ná, nápad s Programovou radou je mimoriadne neštandardný, a nemyslím si, že ten nápad s Programovou radou práve slúži na ochranu a obranu novinárov a ich, ich nezávislosti a nestrannosti. Ja si myslím, že naozaj sa dá súhlasiť s pánom Múdrym, že ide o, o politické ovládnutie verejnoprávnej inštitúcie, kedy z verejných zdrojov, zo zdrojov vlastne nás všetkých, všetkých daňových poplatníkov, sa má platiť, povedzme, propaganda vlády bez ohľadu na to, ktorá vláda akurát vládne, to, ako, by som ne, nechcel povedať, že je to pričítateľné iba jednej strane, a, a teda táto Programová rada asi nie je vytvorená na, na ochranu nejakej nezávislosti, nestrannosti a verejnoprávnosti, ale skôr na to, aby dokázala vyvinúť tlak na, na obsah vysielania verejnoprávneho média.

Záber na moderátorku v štúdiu.

Moderátorka: Ďakujem v tejto chvíli advokátovi a odborníkovi na mediálne právo Tomášovi Kamencovi, dopočútia, dovidenia.

T. Kamenec: Dovidenia.

Moderátorka: Situáciu na Slovensku už sleduje aj Brusel. Ako dianie okolo RTVS hodnotí Európska komisia sa jej podpredsedníčky, eurokomisárky pre hodnoty a transparentnosť Věry Jourovej opýtal spravodajca Martin Hílek.

Zábery z Bruselu, neskôr záber na redaktora.

Redaktor: Slovenská vláda hovorí o tom, že zmeny v RTVS chce stihnúť do začiatku leta. Môže Európska komisia nejakým spôsobom zvrátiť tento vývoj, respektíve má nejaké nástroje, ktorými by mohla upozorniť slovenskú vládu na to, že tieto kroky nie sú v súlade s európskou legislatívou?

Záber na V. Jourovú.

V. Jourová (eurokomisárka pre transparentnosť a právny štát): *Pro mne je vždycky nejlepší nástroj, když chci zvrátiť nějaký vývoj, dialog. Takže, já bych velmi stála o rozhovor s paní ministryní Šimkovičovou, budu ho nabízet. Musíme si o těch věcech promluvit. Za druhé, přichází k účinnosti mediální zákon, evropský mediální zákon, a to v polovici května, který vlastně tím pádem už bude zákonem, proti kterému by členské státy neměli podnikat žádné zásadní kroky. On ještě nebude plně v účinnosti, ale už bude zapsán ve zpravodaji, a, a jak říká Evropský soud, v takovém momentu už by státy měli brát tu legislativu vážně a neměli by jít proti ní. Takže já mám vlastně teď v ruce zákon, který je na začátku působení, a chtěla bych jsem na to upozornit, a chtěla bych skutečně apelovat, i vlastně vašim prostřednictvím, aby se toto na Slovensku nestalo. V každé zemi by mělo, mělo fungovat, čemu já říkám národní mediální stříbro. Něco, na co politika nedosáhne, něco, co bude nezávislé, co bude vysoce profesionální. Média, na které sa budou moci lidé, to znamená Slováci, spoľehnout, že jim budou doručená fakta ověřená profesionály, a že to nebude stranická propaganda.*

Záber na moderátorku a hosta v štúdiu.

Moderátorka: Pán Múdry, ako vnímate iniciatívu zamestnancov RTVS, ktorí sa ozvali proti plánom ministerstva kultúry za zmeny v inštitúcii samotnej, ako aj v jej kontrolných orgánoch?

P. Múdry: *Je mi to veľmi sympatické. Prvý raz, keď som čítal niektoré paragrafy z toho nového zákona, som si spomenul na rok 2001 v Českej televízii. Lebo tam tiež bola snaha ovládnuť, hlavne spravodajstvo a publicistiku, politikmi blízky ODS. Potom som si spomenul na to, ako občania a politici bránili komerčnú televíziu pre, proti ovládnutiu mafiou, a strašne ma mrzí, že sa ozvali len zamestnanci televízie a občania sú ticho. Je to nefér voči Slovenskej televízii, ktorú všetci sledujú.*

Moderátorka: *Máte nejaký odkaz, ktorý by ste chceli posunúť ďalej, odkázať ministerstvu, v tejto situácii?*

P. Múdry: *Nech sa vrátia z kratšej cesty, lebo toto, čo vyrobili, mierne povedané, je hlúposť. Keď niektorí politici hovoria, že ešte o tom budú rokovať a podobne, no, moc, moc tým zmenám neverím. Takže, mám z toho veľké obavy a. Hold, občania budú mať to, čo chcú, alebo to, čo nechcú. To je ťažko povedať. Ja teraz nevidím do hláv našich slovenských občanov, ale mám obavy, že vidím do hláv politikov, ktorí chcú ovládnuť všetko v tejto krajine.*

Moderátorka: *Skúsme záverom tejto témy trošku povzbudivo, čo naopak by ste zaželeli zamestnancom RTVS?*

P. Múdry: *Aby vydržali, lebo nič iné momentálne im želať nemožno, nech vydržia a snažia sa bojovať legálnymi prostriedkami za zachovanie minimálne takého statusu, aký majú.*

Moderátorka: *Ďakujem veľmi pekne, mojím hosťom bol Pavol Múdry, novinár a člen Medzinárodného tlačového inštitútu, dovidenia.*

P. Múdry: *Pekný večer ešte.*

20:40 – 2. téma programu: Rušenie detských pohotovostí.

20:59 – Program *Správy*.

20:59 – Koniec záznamu.